

**Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van
persoonsgegevens**

Advies wetgeving VTC nr. 2020/02 van 18 februari 2020

betreffende

tekst	voorontwerp van decreet
van	van het Vlaams Parlement
titel	decreet betreffende het onderwijs XXX
roepnaam	(decreet onderwijs XXX veranderen van school)
datum	zoals principieel goedgekeurd op 20 december 2019

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad Van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van 20 december 2019 van de heer Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, ontvangen door de VTC op 20 december 2019;

Brengt op 18 februari 2020 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs (hierna "de aanvrager") verzocht bij brief van 20 december 2019 om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over een voorontwerp van *decreet betreffende het onderwijs XXX* (hierna "het Ontwerp"), meer bepaald over artikel 73.
2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. De bepaling die aan de VTC voor advies wordt voorgelegd is de volgende:

“Hoofdstuk 10. Wijzigingen van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010

Art. 73. *In artikel 2, §1, tweede lid, van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, gewijzigd bij de decreten van 4 april 2014, 27 april 2018 en 17 mei 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:*

1° punt 1° wordt opgeheven;

2° in punt 2° wordt de zinsnede “, 116 tot en met 120, en 123/6” vervangen door de zinsnede “en 116 tot en met 120”.

4. Het artikel dat gewijzigd zal worden, is opgenomen in hoofdstuk 6 van de Codex Secundair Onderwijs¹ dat als opschrift heeft: “HOOFDSTUK 6. - Toegang tot en verwerking van persoonsgegevens “:

“Art. 123/6. *Bij verandering van onderwijsinstelling door een leerling worden tussen de betrokken onderwijsinstellingen leerlingengegevens overgedragen onder de volgende gezamenlijke voorwaarden:*

1° de gegevens hebben enkel betrekking op de leerlingenspecifieke onderwijsloopbaan;

2° de overdracht gebeurt enkel in het belang van de persoon op wie de onderwijsloopbaan betrekking heeft;

3° tenzij de regelgeving de overdracht verplicht stelt, gebeurt de overdracht niet indien de betrokken personen er zich expliciet tegen verzetten na, op hun verzoek, de gegevens te hebben ingezien;

4° een kopie van het verslag of gemotiveerd verslag van een CLB in het kader van het decreet betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften dient verplicht te worden overgedragen door de oude school aan de nieuwe school. Tevens zal het CLB dat verbonden was aan de oude school een kopie van het verslag of gemotiveerd verslag verplicht overdragen aan het CLB, dat verbonden is met de nieuwe school. In het belang van de optimale begeleiding van de betrokken leerling en de organisatie van de school kunnen ouders zich tegen deze overdracht niet verzetten.

[...]”.

5. Dit hoofdstuk werd toegevoegd bij decreet van 4 april 2014² (als artikel 123/1). Het vierde punt in artikel 123/6 werd toegevoegd bij decreet van 17 juni 2016 (B.S. 10 augustus 2016).

¹ <https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1020323¶m=informatie>

² Decreet houdende diverse maatregelen betreffende de rechtspositie van leerlingen in het basis- en secundair onderwijs en betreffende de participatie op school (B.S. 20 augustus 2014):

“Art. V.11. *Aan deel III, titel 2, van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 1 juli 2011, 25 november 2011 en 8 juni 2012, wordt een hoofdstuk 6 toegevoegd, dat luidt als volgt:*

“Hoofdstuk 6. Toegang tot en verwerking van persoonsgegevens”.

Art. V.12. *In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 29 juni 2012, wordt in hoofdstuk 6, ingevoegd bij artikel V.11, een artikel 123/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:*

‘Art. 123/1. *Bij verandering van onderwijsinstelling door een leerling worden tussen de betrokken onderwijsinstellingen leerlingengegevens overgedragen onder de volgende gezamenlijke voorwaarden:*

1° de gegevens hebben enkel betrekking op de leerlingenspecifieke onderwijsloopbaan;

2° de overdracht gebeurt enkel in het belang van de persoon op wie de onderwijsloopbaan betrekking heeft;

3° tenzij de regelgeving de overdracht verplicht stelt, gebeurt de overdracht niet indien de betrokken personen er zich expliciet tegen verzetten na, op hun verzoek, de gegevens te hebben ingezien.”.

6. De memorie van toelichting bij de in het Ontwerp voorgestelde decreetwijziging vermeldt voor artikel 73 het volgende (onderlijning VTC):

“Artikel 123/6, over het overdragen van leerlingengegevens bij verandering van onderwijsinstelling werd in artikel 2 verkeerdelijk uitgesloten van toepassing in het voltijds gewoon en buitengewoon secundair onderwijs, alsook in het deeltijds beroeps secundair onderwijs. Dit wordt nu aangepast waardoor duidelijk is dat dit artikel wel daar van toepassing is.

De communicatie over deze regel is al gebeurd, toen dit artikel werd ingevoegd bij het decreet van 4 april 2014 houdende diverse maatregelen betreffende de rechtspositie van leerlingen in het basis- en secundair onderwijs en betreffende de participatie op school en gewijzigd is bij het decreet van 17 juni 2016 betreffende het onderwijs XXVI.

De regelgeving voor basisonderwijs is op identieke wijze geregeld als die voor het secundair onderwijs, maar dan in art 31 van het decreet basisonderwijs.”

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

7. Het Ontwerp betreft dus een beperkte aanpassing. Er lijkt echter noch bij de VTC noch bij de voormalige Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer advies te zijn gevraagd over deze regeling van mededeling van persoonsgegevens n.a.v. het decreet van 4 april 2014 dat de Codex gewijzigd heeft. De VTC zal daarom het bestaande artikel aan een onderzoek onderwerpen en daarmee ook de gelijklopende regeling voor het basisonderwijs in het decreet basisonderwijs, waar die opgenomen is in volgend artikel (in werking sinds 1 september 2018):

“Art. 31. § 1. Bij verandering van school door een leerling draagt de oude school de leerlingengegevens over aan de nieuwe school, onder de volgende voorwaarden:

1° de gegevens hebben enkel betrekking op de leerlingenspecifieke onderwijsloopbaan;

2° de overdracht gebeurt enkel in het belang van de persoon op wie de onderwijsloopbaan betrekking heeft;

3° tenzij de regelgeving de overdracht verplicht stelt, gebeurt de overdracht niet indien de ouders er zich expliciet tegen verzetten, na, op hun verzoek, de gegevens te hebben ingezien.

4° een kopie van het verslag of gemotiveerd verslag van een CLB in het kader van het decreet betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften dient verplicht te worden overgedragen door de oude school aan de nieuwe school. Tevens zal het CLB dat verbonden was aan de oude school een kopie van het verslag of gemotiveerd verslag verplicht overdragen aan het CLB dat verbonden is met de nieuwe school. In het belang van de optimale begeleiding van de betrokken leerling en de organisatie van de school kunnen ouders zich tegen deze overdrachten niet verzetten.

Gegevens die betrekking hebben op schending van leefregels door de leerling zijn echter nooit tussen scholen overdraagbaar.

§ 2. Paragraaf 1 is, met uitzondering van het eerste lid, 4°, ook van toepassing bij schoolverandering van basisonderwijs naar secundair onderwijs.”

8. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn: leerlingen die van school veranderen in het basis en secundair onderwijs met inbegrip van het voltijds gewoon en buitengewoon secundair onderwijs, alsook in het deeltijds beroeps secundair onderwijs. Het verslag van het CLB bevat ook de namen van de ouders of wettelijke vertegenwoordigers en soms ook de naam van een psycholoog of psychiater.
9. Het gaat dus om de verwerking van persoonsgegevens, waaronder mededelingen, en de VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp en de bestaande decreten in lijn liggen met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

2. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

10. Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving – elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG (zie ook onder deel 5) en voor sommige verwerkingen in artikel 9 en eventueel in artikel 10 AVG, en dat de in randnummer 12 opgesomde elementen in de regelgeving opgenomen worden³.
11. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de essentiële elementen van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn.⁴
12. De VTC onderlijnt in het bijzonder artikel 6.3 van de AVG dat – samen gelezen met artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet- voorschrijft dat regelgeving die verwerkingen in de zin van artikel 6.1, punt c)⁵ of punt e)⁶ van de AVG omkadert, in principe minstens de volgende essentiële elementen van die verwerkingen zou moeten vermelden:
- het doel van de verwerking;
 - de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”)⁷;
 - de betrokkenen;
 - de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
 - de opslagperioden⁸;
 - de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n)⁹.
13. De VTC constateert alvast dat uit de tekst van het Ontwerp en de memorie van toelichting, wel kan afgeleid worden
- wat het doeleinde is van de vooropgestelde verwerkingen;
 - wie de betrokkenen zijn: de leerlingen (zie echter ook randnummer 8);
 - aan wie de gegevens worden verstrekt: de nieuwe school.
14. De andere aspecten die in randnummer 12 worden opgesomd, komen niet (bewaartermijnen) of slechts zeer impliciet aan bod komen (categorieën van gegevens – zie onderdeel 4 van dit advies). Bijkomende aanvullingen en preciseringen dringen zich dan ook op. Hierbij moet er op gelet worden dat in een eventueel uitvoeringsbesluit (mits

³ Minstens in de Memorie van Toelichting had moeten verduidelijkt worden welke rechtvaardigingsgrond de opstellers inroepen.

⁴ Zie DEGRAVE, E., *“L'égouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle”*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v. (zie o.m.: EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000); Zie ook enkele arresten van het Grondwettelijk Hof: Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015 (p. 63), Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017 (p. 17) en Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018 (p. 26). Zie ook SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2019, 75-98, 111-116.

⁵ “c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust;”

⁶ “e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen;”

⁷ Zie artikel 5.1.c), AVG.

⁸ Zie ook artikel 5.1.e), AVG.

⁹ Als er male verantwoordelijken voor de verwerking zouden aangeduid worden, dient desgevallend ook rekening gehouden te worden met artikel 26 van de AVG, dat de verplichting oplegt om tussen gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken in een onderlinge contractuele regeling te voorzien waarin hun respectieve verantwoordelijkheden worden vastgelegd. Het dient in elk geval voor elke verwerking duidelijk te zijn welke actor(en) als verwerkingsverantwoordelijke(n) optreden.

delegatie aan de Vlaamse Regering) verdere modaliteiten kunnen worden bepaald, maar dat de essentie in het decreet zelf moet worden opgenomen, wat nu nog niet het geval is. De VTC verwijst naar de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof inzake delegatie door de wetgever¹⁰.)

15. De VTC wijst er op dat er mogelijk ook sprake is van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9 (en mogelijk ook 10), AVG, namelijk de gegevens die beheerd worden door het CLB of vergelijkbare gegevens die beheerd worden door de school.
16. Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG – en voor sommige verwerkingen in artikel 9 AVG (en eventueel 10 AVG)¹¹ – en dat de in randnummer 12 opgesomde elementen in de regelgeving opgenomen worden¹².
17. Bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van de artikelen 9 en 10 AVG behoeven strengere beveiligingsmaatregelen. De VTC wijst op de toepasselijkheid van de artikelen 9 en 10, §2, WVG die aangeven welke bijkomende veiligheidsmaatregelen moeten voorzien worden:
 - de categorieën van personen aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
 - de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming;
 - ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.
18. Andere maatregelen kunnen geformuleerd worden op basis van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling.

3. Verantwoording

19. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de **verwerkingsverantwoordelijke** diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.
20. Het Ontwerp bevat geen specifieke en expliciete bepalingen. Het is nochtans van belang dat de betrokkenen perfect weten tot wie zich te richten met het oog op het uitoefenen en afdwingen van de hen door de AVG toegekende rechten. Dit wordt dus bij voorkeur in de decreten opgenomen. Het hoofdstuk dat wordt gewijzigd lijkt daarvoor de goede plaats. De VTC detecteert voor deze specifieke gegevensstroom drie actoren: de oude school, de nieuwe school, het oude en het nieuwe CLB en eventueel het agentschap dat bevoegd is voor het basis en secundair onderwijs (AgODi - zie verder inzake machtigingen en protocollen) dat kan tussenkomen om de gegevensoverdracht te faciliteren (zie bijvoorbeeld onder randnummer 25) .
21. De AVG legt de aanstelling van een functionaris voor de gegevensbescherming (artikel 37 AVG)¹³ op als ook het e-govdecreet. Gezien de verschillende gegevensstromen, zou de rol (niet de aanstelling) van de **functionaris** voor de

¹⁰ bv. GwH nr. 166/2011, 10 november 2011, overw. B.43.3 e.v.

¹¹ Wat ook de mogelijkheid van de verwerkingen ervan beperkt.

¹² Minstens in de Memorie van Toelichting had moeten en moet verduidelijkt worden welke rechtvaardigingsgrond de opstellers inroepen.

¹³ Voor richtlijnen hierover, zie:

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/themadossier-functionaris-voor-gegevensbescherming>

- Aanbeveling nr. 04/2017 van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (hierna "CBPL")

(https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_04_2017_0.pdf)

gegevensbescherming best verankerd worden in de regelgeving, bijvoorbeeld voor het opzetten van de procedure waarbij de ouders geïnformeerd worden over hun verzetsrecht.

22. De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verantwoordelijken voor de verwerking moeten nagaan of het uitvoeren van een **gegevensbeschermingseffectenbeoordelingen** (GEB - artikel 35 AVG)¹⁴ voor de verschillende gegevensstromen in de onderwijsdecreten al dan niet noodzakelijk zijn.

4. Minimale gegevensverwerking

23. Conform artikel 5.1, c), AVG, moeten de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
24. De VTC stelt vast dat wat de voorliggende regeling betreft, de **categorieën van gegevens** niet voldoende zijn aangeduid:
- gegevens die betrekking hebben op de leerlingsspecifieke onderwijsloopbaan;
 - gegevens in het verslag of gemotiveerd verslag van een CLB.
- In de mate dat hierover wel decretale bepalingen bestaan, kan daarnaar verwezen worden.
25. Er worden wel beperkingen opgelegd en de VTC vindt het **zeer positief** dat de decreetgever **sterke garanties** voor de bescherming van de kinderen en jongeren heeft vastgelegd:
- doorgifte mag enkel in het belang van de betrokkene;
 - gegevens die betrekking hebben op schending van leefregels door de leerling mogen niet worden overgedragen¹⁵;
 - de ouders¹⁶ kunnen zich verzetten
 - na de gegevens te hebben ingezien;
 - tenzij regelgeving de overdracht verplicht¹⁷;
 - niet voor het verslag of gemotiveerd verslag van een CLB.
26. In het Ontwerp wordt specifiek de **doorgifte** geregeld van gegevens. Voor wat persoonsgegevens betreft zal rekening moeten gehouden worden met het nieuwe artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008, dat aan Vlaamse instanties de verplichting oplegt om protocollen af te sluiten voor gegevensuitwisselingen tussen instanties.
27. In dat kader vermeldt de VTC de nog altijd geldende machtiging VTC nr. 38/2018 van 20 juni 2018 die de machtiging nr. 26/2018 van 16 mei 2018 verving betreffende mededeling van persoonsgegevens van leerlingen door (alleen) het

- Richtlijnen Groep 29 (WP 243)

(https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/wp243rev01_nl.pdf)

¹⁴ Voor richtlijnen over, zie:

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/gegevensbeschermingseffectbeoordeling-0>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018

(https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_01_2018.pdf)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248)

(https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/wp248%20rev.01_nl.pdf)

¹⁵ In de Memorie van Toelichting bij de invoering van het hoofdstuk in 2014 (Vlaams Parlement, stuk 2421 (2013-2014) – nr. 1, 21) staat hierover: *“Tenslotte wordt in het kader van tuchtdossiers expliciet in dit decreet gesteld dat een dergelijk dossier nooit tussen scholen overdraagbaar is.”*

¹⁶ De Memorie van Toelichting verantwoordt de keuze voor de ouders als volgt: *“Het verzetten tegen overdracht ligt bij de betrokken personen en niet bij de minderjarige leerling (in tegenstelling tot het VLOR-advies), gezien het administratief en juridisch belang van een “verzet”. Evenmin wordt het verzet overgelaten aan de betrokken personen EN de minderjarige leerling om te vermijden dat onderling verschillende standpunten worden ingenomen.”* Zie ook onder punt 5.

¹⁷ In de Memorie van Toelichting worden de volgende voorbeelden gegeven: het aantal problematische afwezigheden (B-code) die de leerling in de loop van het schooljaar al heeft opgebouwd of de toegekende attestering.

Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) aan de onderwijsinstellingen van het basis – en secundair onderwijs in het kader van schoolveranderingen.

28. De doeleinden van de overdracht van de gegevens werden naar aanleiding van de machtigingsaanvraag als volgt geformuleerd:
- overdracht van relevante leerlingengegevens tussen de uitschrijvende en de nieuwe school met oog op de **kwaliteitsvolle begeleiding** van de leerling;
 - opvolgen en ondersteunen van gewezen **anderstalige nieuwkomers** in het secundair onderwijs na de onthaalklas;
 - overdracht en opbouw van expertise m.b.t. gewezen **anderstalige nieuwkomers** in vervolgscholen van het secundair onderwijs;
 - **planlastvermindering** [VTC: hier wordt waarschijnlijk 'administratieve last' bedoeld] op vlak van contacten en gegevensoverdracht i.k.v. schoolveranderingen tussen alle scholen van het basis- en secundair onderwijs.
 - **mogelijkheid om een leerling uit te schrijven** (als uitbreiding van de bestaande machtiging gevraagd in juni 2018).
- (Zie ook verder onder punt 5 voor de verantwoording van de decretale regeling.)
29. Krachtens artikel 5.1, e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
30. Wat de **bewaartermijn** van de gegevens bij de gevende school betreft, merkt de VTC op dat die niet vastgelegd wordt. Het moet evenwel duidelijk zijn hoelang een school na het doorgeven van gegevens naar de nieuwe school nog gegevens van de vroegere leerling mag bijhouden. Hiervoor moet enerzijds gekeken worden naar de eventueel toepasselijke archiefwetgeving en anderzijds een proportionaliteitsafweging te worden gemaakt.
31. In het licht van artikel 6.3 van de AVG, adviseert de VTC om in het Ontwerp de maximale bewaartermijn(en) van de met het oog op de onderscheiden doeleinden voor deze verwerking van persoonsgegevens te voorzien, of toch minstens criteria op te nemen die toelaten deze bewaartermijn(en) te bepalen.

5. Rechten van de betrokkenen en transparantie

32. De VTC neemt er akte van dat het Ontwerp noch de te wijzigen decreetsbepaling afwijkingen op de **AVG-rechten** invoeren. Het recht van de ouders om zich te verzetten tegen de overdracht wordt tegelijk voorzien en beperkt (zie hoger). Aangezien de overdracht decretaal wordt geregeld, zijn deze beperkingen aanvaardbaar. De AVG geeft namelijk geen recht op 'gegevenswissing'¹⁸ als de verwerking nodig is voor het vervullen van een taak van algemeen belang (zie artikel 17, 3, b), AVG). Dat algemeen belang en de noodzaak van de verwerking worden in de Memorie van Toelichting bij de invoering van het hoofdstuk in 2014 gemotiveerd door te verwijzen naar de optimalisering van de individuele studieloopbaan waarvoor een gerichte aanpak door het onderwijzend en leerlingen begeleidend personeel van de (nieuwe) school noodzakelijk is. Er wordt daarbij verduidelijkt dat het dan informatie betreft die ruimer gaat dan die m.b.t. cognitieve prestaties zodat de ontvangende school onmiddellijk op basis van de al gedetecteerde specifieke onderwijsbehoeften van de leerling¹⁹, remediërende, differentiërende, compenserende of dispenserende maatregelen kan nemen die nodig zijn.
33. Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.
34. In de vermelde Memorie van Toelichting van 2014 werd er verwezen naar het school- of centrumreglement dat de betrokken personen op de hoogte brengt van de gegevensoverdracht.

¹⁸ Conform artikel 17, 1, a) AVG (door de oude school zodat er geen doorgifte kan zijn).

¹⁹ Als voorbeeld wordt de BASO-fiche vernoemd.

35. De decreten bepalen wel, in respectievelijk artikel 126/7 voor het secundair onderwijs en artikel 37 voor het basisonderwijs, dat in het schoolreglement bepaalde regels inzake het recht op inzage, toelichting en kopie van de persoonsgegevens en de in deze adviesvraag bedoelde overdracht van gegevens moeten worden opgenomen. (De VTC beoordeelt in dit advies de formulering van deze bepalingen niet.) De VTC is evenwel van oordeel dat het aanbevolen is om het Ontwerp aan te vullen met in dat reglement, verplicht op te nemen **vermeldingen** zoals bedoeld in randnummer 32, zodat het voor de betrokkenen duidelijk is tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten. Dit kan eventueel ook gerealiseerd worden door delegatie te geven aan de Vlaamse Regering.
36. In het decreet van 27 april 2018 betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding, werden in 2019 in artikel 10 bepalingen opgenomen over de gegevens van de leerlingen. Voorgaande opmerkingen gelden mutatis mutandis ook voor deze wetgeving. Het artikel 10 geeft delegatie aan de Vlaamse Regering om de regels voor de samenstelling, de toegang en de overdracht van gegevens uit het dossier, het bewaren en de vernietiging van het dossier te bepalen. De VTC heeft deze uitvoeringsbepalingen niet onderzocht.

6. Beveiligingsmaatregelen

37. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
38. De VTC wijst er op dat aangezien de gegevens niet duidelijk afgebakend zijn en het mogelijk delicate gegevens betreft een bijzondere aandacht vereist is inzake informatieveiligheid.
39. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling²⁰ ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen²¹ die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC onderstreept ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer²² en een logging van de toegangen zodat men kan controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens en waarom²³. De VTC verwijst naar de richtlijnen die ze gepubliceerd heeft voor het gebruik van digitale middelen voor scholen²⁴.
40. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de decreetgever of in een later stadium (mits delegatie), de Vlaamse Regering echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat wel gebeuren²⁵.

²⁰ Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_01_2013_0.pdf)

²¹ Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/referentiemaatregelen_voor_de_veiliging_van_elke_verwerking_van_persoonsgegevens_0.pdf)

²² Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_01_2008_0.pdf)

Verschillende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

²³ *Audit trailing of beveiligd controlespoor.*

²⁴ Richtlijnen van de Vlaamse Toezichtcommissie bij het gebruik van digitale middelen in het onderwijs zoals leerlingen, cursisten- en personeelsadministratie, leerlingvolgsystemen, pakketten voor financieel beheer, educatief lesmateriaal en elektronische leeromgevingen,... (<https://overheid.vlaanderen.be/advies-rtc-nr-2020/01>)

²⁵ Dit kan eventueel ook in een ministerieel besluit of een omzendbrief.

III. BESLUIT

41. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

- de correcte rechtsgrond aangeven, eventueel in de Memorie van Toelichting (randnummer 10);
- alle essentiële elementen van alle geplande gegevensverwerkingen bepalen (luik 3 en 4);
- de transparantiemaatregelen uitwerken (luik 5).

Hans Graux,
Voorzitter VTC

Getekend door: Hans Graux (Signature)
Getekend op: 2020-02-26 12:03:57 +01:00
Reden: Ik keur dit document goed

